

ВИНИКНЕННЯ МІНІ-КЛАСТЕРА ЯК РЕАКЦІЯ НА ЗМІНУ ВПЛИВУ ФАКТОРІВ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

*Гетьман О.О., канд. екон. наук, доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Відомо, що складність зовнішнього середовища спрямовує тенденцію до децентралізації організаційних структур, в той час як динамічність має – до збільшення органічності організацій [1].

Тому, зміни в структурі підприємств у бік органічності та складності можуть сприяти виникненню промислових кластерів як на регіональному, так і на районному рівні шляхом створення та одночасного зміцнення гнучких зв'язків між організаціями-партнерами.

Кластер (промислова група) – це група географічно близьких і взаємопов'язаних підприємств та пов'язаних з ними організацій, що діють на певній території і характеризуються спільною діяльністю та взаємодоповнюючими відносинами [2].

Результати діяльності кластерів лежать у площині конкуренції, де підвищується продуктивність, розширюються ринки збуту та збагачуються регіони. Кластери – це новий і потужний спосіб структурування та розуміння економіки, теорії організації та практики розвитку. Існування добре розвинених кластерів призводить до зростання продуктивності та інновацій, яких важко досягти фірмам, розташованим в інших місцях.

Різноманітна природа кластерів відображає відмінності в їхній промисловій структурі. Більш розвинені кластери мають глибоко спеціалізовану базу постачальників і широкий спектр допоміжних галузей.

Більшість учасників кластеру не конкурують безпосередньо один з одним, але обслуговують різні сегменти галузі та суміжні сектори та відіграють центральну роль у формуванні попиту.

Розташування в межах кластера може забезпечити пільговий або дешевший доступ до ресурсів, порівняно з окремими локаціями.

Специфічні для кластера переваги можуть мати стимулюючий вплив на місцевих постачальників. Близькість один до одного, постачальницькі та технічні зв'язки, а також постійна присутність особистих контактів і соціальних зв'язків полегшують потік інформації в межах кластера.

Створення промислових міні-кластерів на рівні району є більш вигідним для підприємств, ніж самостійне формування, з огляду на їх територіальне розташування. Важливим у цьому процесі є те, що конкурентоспроможність визначається продуктивністю та інноваціями, а не низькими податковими ставками чи девальвацією валюти; присутність постачальників і клієнтів у процесі формування кластера забезпечує природний контроль над досліджуваними тенденціями; присутність постачальників і клієнтів у процесі формування кластера забезпечує природний контроль над досліджуваними тенденціями; межі кластера повинні відображати економічну реальність, а не адміністративні кордони; при цьому, система цінності включає ланцюжок створення цінності постачальників, каналів розподілу та клієнтів.

При адекватній взаємодії та у разі збереження юридичної незалежності, як організаційно – правових форм господарювання, так і збереження ступеня горизонтальною і вертикальною децентралізації після проведення трансформаційних процесів, можливе утворення кластера підприємств, які спеціалізуються в автомобільно-транспортній

галузі на районному рівні, що дозволить посилити конкурентоспроможність, загальну ефективність, поширити долю ринку, створити інновацію цінності.

Зміни в структурі цих підприємств у бік більшої організованості та складності сприятимуть виникненню промислових кластерів, а отже, очікуваними результатами є:

- підвищення конкурентоспроможності підприємств, що входять до кластеру;

- стимулювання зростання виробництва та реалізації товарів і послуг;

- покращення професійної підготовки людських ресурсів;

- підтримка розвитку відповідних секторів місцевої економіки;

- створення нових робочих місць, тощо.

Оскільки управління в сучасних умовах неминуче вимагає стратегій швидкого реагування на складність та динамічність зовнішнього середовища, кластеризація є оптимальним набором процесів, які підприємства повинні впроваджувати для зниження виробничих ризиків, підвищення продуктивності та забезпечення сталого розвитку.

Перелік посилань:

1. Гетьман О. О. Сучасна концепція стратегічного управління. *Управлінська діяльність: досвід, тенденції, перспективи* : зб. наук. праць. Харків: ХНУБА, 2022. С. 4-14.

2. Андреева Т. Є., Гетьман О. О. Виникнення промислових кластерів при ускладненні та посиленні динамічності зовнішнього середовища. *72 науково-технічна конференція Харківського національного університету будівництва та архітектури* : тези доп. наук.-техн. конф., м. Харків, 14-17 бер. 2016 р. Харків, 2017. С. 81.